

Smjernice

Smjernice za procjenu znanja i stručnosti

Sadržaj

I.	Područje primjene.....	3
II.	Referentni dokumenti, kratice i definicije	3
III.	Svrha.....	5
IV.	Obveze usklađivanja i izvješćivanja.....	6
V.	Smjernice.....	6
V.I	Općenito	6
V.II	Kriteriji za znanje i stručnost osoblja koje pruža informacije o investicijskim proizvodima, investicijskim uslugama ili pomoćnim uslugama	7
V.III	Kriteriji za znanje i stručnost osoblja koje daje investicijske savjete	8
V.IV	Organizacijski zahtjevi za procjenu, održavanje i unaprjeđenje znanja i stručnosti	9
V.V	Objava informacija nadležnih tijela.....	10
VI.	Prilog I.....	11

I. Područje primjene

Tko?

1. Ove smjernice primjenjuju se na:
 - a. nadležna tijela i
 - b. društva.

Što?

2. Ove se smjernice primjenjuju na pružanje investicijskih usluga i aktivnosti koje su navedene u odjeljku A te pomoćnih usluga koje su navedene u odjeljku B Priloga I. Direktivi o tržištima financijskih instrumenata (MiFID II).

Kada?

3. Ove smjernice primjenjuju se od 3. siječnja 2018.

II. Referentni dokumenti, kratice i definicije

Zakonodavni referentni dokumenti

<i>Direktiva AIFMD</i>	Direktiva 2011/16/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ i uredbi EZ br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010.
<i>Uredba o ESMA-i</i>	Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/77/EZ.
<i>Direktiva MiFID</i>	Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata kojom se izmjenjuju direktive Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te kojom se stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 93/22/EEZ.
<i>Direktiva MiFID II</i>	Direktiva (EU) 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (preinačena).

Kratice

<i>Direktiva AIFMD</i>	Direktiva o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova
<i>CA</i>	Nadležno tijelo
<i>CP</i>	Savjetodavni dokument
<i>EK</i>	Europska komisija
<i>EU</i>	Europska unija
<i>ESMA</i>	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
<i>Direktiva MiFID</i>	Direktiva o tržištima financijskih instrumenata

Definicije

4. Osim ako nije drugačije navedeno, pojmovi upotrebljavani u Direktivi MiFID II. imaju isto značenje u ovim smjernicama. Osim toga, primjenjuju se i sljedeće definicije:
 - a. Nadležno tijelo (ili CA) znači tijelo određeno na temelju članka 67. Direktive MiFID II.
 - b. „Društva” znači investicijska društva, kako je određeno u članku 4. stavku 1. točki 1. Direktive MiFID II., kreditne institucije (kako je određeno u članku 4. stavku 1. točki 27. Direktive MiFID II.) pri pružanju investicijskih usluga, kao i investicijska društva i kreditne institucije pri prodaji ili savjetovanju klijenata o strukturiranim depozitima, društva za upravljanje UCITS fondovima i vanjski upravitelji alternativnim investicijskim fondovima (UAIF-ovi) ako pružaju investicijske usluge upravljanja pojedinačnim portfeljima ili usluge koje nisu povezane s temeljnom aktivnosti te jedino u vezi s pružanjem ovih usluga (odnosno u smislu članka 6. stavka 3. točaka (a) i (b) Direktive o UCITS fondovima i članka 6. stavka 4. točaka (a) i (b) Direktive AIFMD).
 - c. „Osoblje” znači fizičke osobe (uključujući vezane zastupnike) koje pružaju relevantne usluge klijentima u ime društva.
 - d. „Relevantne usluge” znači investicijsko savjetovanje ili pružanje informacija klijentima o financijskim instrumentima, strukturiranim depozitima, investicijskim uslugama ili pomoćnim investicijskim uslugama.
 - e. „Pružanje informacija” znači izravno pružanje informacija klijentima o financijskim instrumentima, strukturiranim depozitima, investicijskim uslugama ili pomoćnim uslugama, na zahtjev klijenta ili na inicijativu društva, u smislu pružanja

informacija klijentu od strane člana osoblja o bilo kojoj od usluga i aktivnosti koje su navedene u odjeljku A i B Priloga 1. Direktivi MiFID II.

- f. „Znanje i stručnost” znači da je osoba stekla odgovarajuće kvalifikacije i iskustvo za ispunjenje obveza iz članka 24. i 25. Direktive MiFID II. u svrhu pružanja relevantnih usluga.
- g. „Odgovarajuće kvalifikacije” znači kvalifikacijski ili sličan ispit ili tečaj stručnog osposobljavanja koji ispunjava kriterije utvrđene u smjernicama.
- h. „Odgovarajuće iskustvo” znači da je član osoblja svojim prethodnim radom uspješno dokazao sposobnost obavljanja relevantnih usluga. Takav rad treba trajati najmanje 6 mjeseci, na osnovi koja odgovara punom radnom vremenu. Osim ovog minimalnog razdoblja, nadležno tijelo može odrediti potrebno razdoblje stjecanja iskustva, ovisno o odgovarajućim kvalifikacijama koje je osoblje steklo te ovisno o relevantnim uslugama koje se pružaju.
- i. „Investicijski proizvod” znači financijski instrumenti i strukturirani depoziti kako je određeno u Direktivi MiFID II.
- j. „Pod nadzorom” znači pružanje relevantnih usluga klijentima uz odgovornost člana osoblja koji ima i odgovarajuće kvalifikacije i odgovarajuće iskustvo. Član osoblja može raditi pod nadzorom na najdulje razdoblje od 4 godine osim u slučaju kada nadležno tijelo propisuje kraće razdoblje.

III. Svrha

- 5. Svrha je ovih smjernica utvrditi kriterije za procjenu znanja i stručnosti koji su potrebni na temelju članka 25. stavka 1. Direktive MiFID II. u skladu s člankom 25. stavkom 9. navedene Direktive.
- 6. ESMA očekuje da ove smjernice potaknu veću konvergenciju znanja i stručnosti osoblja koje daje investicijske savjete ili pruža informacije o financijskim instrumentima, strukturiranim depozitima, investicijskim uslugama ili pomoćnim uslugama klijentima te da nadležna tijela procjenjuju primjerenost usklađenja s takvim zahtjevima. U ovim su smjernicama dane važne norme čija je svrha pomoći društvima pri ispunjavanju njihovih obveza djelovanja u najboljem interesu njihovih klijenata, kao i pomoći nadležnim tijelima u procjeni ispunjenja ovih obveza.
- 7. Ovim se smjernicama utvrđuju minimalne norme za procjenu znanja i stručnosti osoblja koje pruža investicijske usluge. Slijedom toga nadležna tijela mogu zahtijevati veće razine znanja i stručnosti za osoblje koje daje savjete i/ili za osoblje koje pruža informacije.
- 8. Pri usklađenju s ovim smjernicama, ESMA očekuje odgovarajuće povećanje zaštite ulagača. Prilog I. uključuje niz oglednih primjera o načinima kako investicijsko društvo može primijeniti ove smjernice. Ovi primjeri ne čine dio

smjernica, već je njihova svrha pomoći društvima utvrditi praktične primjere načina ispunjenja zahtjeva iz smjernica.

IV. Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih Smjernica

9. Ovaj dokument sadrži smjernice koje su izdane na temelju članka 16. Uredbe o ESMA-i i potrebne na temelju članka 25. stavka 9. Direktive MiFID II. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o ESMA-i nadležna tijela i sudionici na financijskom tržištu moraju poduzeti sve napore kako bi se uskladili sa smjernicama.
10. Nadležna tijela na koja se primjenjuju ove smjernice trebaju ih poštovati njihovim uvođenjem u svoje nadzorne prakse, uključujući gdje su određene smjernice usmjerene prvenstveno na sudionike na financijskom tržištu.

Zahtjevi za izvješćivanje

11. Nadležna tijela na koja se ove smjernice primjenjuju obvezna su obavijestiti ESMA-u jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti sa smjernicama uz navođenje razloga neusklađenosti, i to u razdoblju od dva mjeseca od datuma njihova objavljivanja od strane ESMA-e na adresu KCguidelines1886@esma.europa.eu. U slučaju neprimatka odgovora unutar ovog roka smatrat će se da nadležna tijela nisu usklađena. Obrazac za izvješćivanje dostupan je na ESMA-inoj internetskoj stranici.
12. Društva na koja se ove smjernice primjenjuju ne podliježu obvezi izvješćivanja ESMA-i o usklađenosti s ovim smjernicama.

V. Smjernice

V.I Općenito

13. Stupanj i dubina znanja i stručnosti koji se očekuju od osoba koje daju investicijske savjete trebali bi biti višeg standarda u odnosu na osobe koje tek pružaju informacije o investicijskim proizvodima i uslugama.
14. Društva bi trebala osigurati da osoblje koje pruža relevantne usluge posjeduje potrebno znanje i stručnost za ispunjenje relevantnih regulatornih i pravnih zahtjeva, kao i normi poslovne etike.
15. Društva bi trebala osigurati da osoblje bude upoznato, razumije i primjenjuje interne politike i procedure društva koje su osmišljene kako bi se osigurala usklađenost s Direktivom MiFID II. S ciljem osiguranja razmjerne primjene zahtjeva znanja i stručnosti, društva bi trebala osigurati da osoblje posjeduje

potreban stupanj znanja i stručnosti za izvršavanje svojih dužnosti koji odražava opseg i stupanj pruženih relevantnih usluga.

16. Funkcija poštivanja zakonitosti trebala bi vršiti procjenu i pregled usklađenosti s ovim smjernicama. Ovaj bi se pregled trebao uključiti u izvješće upravljačkom tijelu o provedbi i učinkovitosti sveukupnog kontrolnog okruženja za investicijske usluge i aktivnosti.

V.II Kriteriji za znanje i stručnost osoblja koje pruža informacije o investicijskim proizvodima, investicijskim uslugama ili pomoćnim uslugama

17. Društva bi trebala osigurati da osoblje koje pruža informacije o investicijskim proizvodima, investicijskim uslugama ili pomoćnim uslugama koje društvo omogućuje posjeduje potrebno znanje i stručnost za:
 - a. razumijevanje ključnih karakteristika, rizika i značajki onih investicijskih proizvoda koje društvo omogućuje, uključujući bilo koje opće porezne implikacije i troškove koje klijentu nastaju u sklopu transakcije. Potrebno je posebno paziti pri pružanju informacija o izrazito složenim proizvodima;
 - b. razumijevanje ukupnog iznosa troškova i naknada koje se klijentu naplaćuju u sklopu transakcija koje uključuju određeni investicijski proizvod, investicijske usluge ili pomoćne usluge;
 - c. razumijevanje karakteristika i opsega investicijskih usluga ili pomoćnih usluga;
 - d. razumijevanje načina funkcioniranja financijskih tržišta i njihova utjecaja na vrijednost i određivanje cijena investicijskih proizvoda o kojima pružaju informacije klijentima;
 - e. razumijevanje utjecaja ekonomskih izračuna, nacionalnih/regionalnih/globalnih događaja na tržišta i na vrijednost investicijskih proizvoda o kojima pružaju informacije;
 - f. razumijevanje razlike između prošlih prinosa i ostvarivih budućih prihoda, kao i ograničenja u predviđanjima mogućih prinosa;;
 - g. razumijevanje pitanja povezanih sa zlouporabom tržišta i sprječavanjem pranja novca;
 - h. procjenu podataka koji su relevantni za investicijske proizvode o kojima pružaju informacije klijentima poput ključnih informacija za ulagače, prospekata, financijskih izvješća ili financijskih podataka;
 - i. razumijevanje posebnih tržišnih struktura za investicijske proizvode o kojima pružaju informacije klijentima te, po potrebi, njihovih mjesta trgovanja ili postojanja bilo kojih sekundarnih tržišta;

- j. posjedovanje temeljnog znanja o načelima vrednovanja za vrstu investicijskog proizvoda o kojem se pruža informacija.

V.III Kriteriji za znanje i stručnost osoblja koje daje investicijske savjete

18. Društva bi trebala osigurati da osoblje koje daje investicijske savjete posjeduje potrebno znanje i stručnost za:

- a. razumijevanje ključnih karakteristika, rizika i značajki investicijskih proizvoda koje društvo nudi ili preporučuje, uključujući bilo koje opće porezne implikacije koje nastaju klijentu u sklopu transakcija. Potrebno je posebno paziti pri davanju savjeta o izrazito složenim proizvodima;
- b. razumijevanje ukupnih troškova i naknada koje se klijentu naplaćuju u sklopu vrste investicijskog proizvoda koja se nudi ili preporučuje, kao i troškova povezanih s davanjem savjeta i bilo kojih drugih povezanih usluga koje se pružaju;
- c. ispunjenje obveza koje traže društva u pogledu zahtjeva primjerenosti, uključujući obveze kako su navedene u Smjernicama o određenim aspektima MiFID-ovih zahtjeva povezanih s primjerenosti¹;
- d. razumijevanje da određena vrsta investicijskog proizvoda koji društvo nudi možda nije prikladna za klijenta, temeljem procjene relevantnih informacija koje dostavlja klijent naspram mogućih promjena koje su se mogle dogoditi nakon prikupljanja relevantnih informacija;
- e. razumijevanje načina funkcioniranja financijskih tržišta i njihovog utjecaja na vrijednost i određivanje cijena investicijskih proizvoda koji se nude ili preporučuju klijentima;
- f. razumijevanje utjecaja ekonomskih brojki, nacionalnih/regionalnih/globalnih događaja na tržišta i na vrijednost investicijskih proizvoda koji se nude ili preporučuju klijentima;
- g. razumijevanje razlike između prošlih prinosa i ostvarivih budućih prihoda, kao i ograničenja u predviđanjima mogućih prinosa;
- h. razumijevanje pitanja povezanih sa zlouporabom tržišta i sprječavanjem pranja novca;
- i. procjenu podataka koji su relevantni za vrstu investicijskih proizvoda koji se nude ili preporučuju klijentima poput ključnih informacija za ulagače, prospekata, financijskih izvješća ili financijskih podataka;

¹ <http://www.esma.europa.eu/system/files/2012-387.pdf>

- j. razumijevanje posebnih tržišnih struktura za vrstu investicijskih proizvoda koji se nude ili preporučuju klijentima te, po potrebi, njihovih mjesta trgovanja ili postojanja bilo kojih sekundarnih tržišta;
- k. posjedovanje temeljnog znanja o načelima vrednovanja za vrstu investicijskih proizvoda koji se nude ili preporučuju klijentima;
- l. razumijevanje osnova upravljanja portfeljem, uključujući mogućnost razumijevanja implikacija diversifikacije u pogledu pojedinačnih investicijskih alternativa.

V.IV Organizacijski zahtjevi za procjenu, održavanje i unaprjeđenje znanja i stručnosti

- 19. Društva bi trebala utvrditi odgovornosti osoblja i osigurati da po potrebi, u skladu s uslugama koje pruža društvo i njegovom internom organizacijom, postoji jasna razlika u opisu odgovornosti između uloga savjetovanja i pružanja informacija.
- 20. Društva bi trebala:
 - a. osigurati da se osoblje koje pruža relevantne usluge klijentima procjenjuje kroz uspješno stjecanje primjerenih kvalifikacija ili odgovarajućeg iskustva u pružanju relevantnih usluga klijentima;
 - b. revidirati jednom godišnje, na unutarnjoj ili vanjskoj osnovi, potrebe razvoja i stjecanja iskustva članova osoblja te provesti procjenu regulatornih novosti i poduzeti potrebne mjere kako bi se uskladila s ovim zahtjevima. Navedenim pregledom trebalo bi se također osigurati da osoblje posjeduje odgovarajuće kvalifikacije te da se njihovo znanje i stručnost unaprjeđuje kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje ili obuku u svrhu stjecanja odgovarajućih kvalifikacija, kao i posebnom obukom koja prethodi plasiranju novog investicijskog proizvoda od strane društva;
 - c. osigurati da na zahtjev, nadležnom tijelu dostave evidenciju kojom se dokazuje znanje i stručnost osoblja koje pruža relevantne usluge klijentima. Navedena evidencija sadrži informacije koje omogućuju nadležnom tijelu da procijeni i provjeri usklađenost s ovim smjernicama;
 - d. u slučaju kada član osoblja nije stekao potrebno znanje i stručnost u pružanju relevantnih usluga, osigurati da taj član ne može pružati relevantne usluge. Međutim, u slučaju da član osoblja nije stekao odgovarajuće kvalifikacije ili odgovarajuće iskustvo za pružanje relevantnih usluga ili oboje, ovaj član osoblja može jedino pružati relevantne usluge pod nadzorom. Stupanj i intenzitet nadzora trebao bi odražavati relevantne kvalifikacije i iskustvo člana osoblja koji se nadzire i mogao bi uključivati, po potrebi, nadzor tijekom sastanaka s klijentima i druge oblike komunikacije poput telefonskih razgovora i elektroničkih poruka;

- e. osigurati da, u situacijama pod (d), član osoblja koji nadzire drugo osoblje posjeduje znanje i stručnost koji se zahtijevaju ovim smjernicama, kao i potrebne vještine i resurse za djelovanje u svojstvu nadležnog nadzornika;
- f. osigurati da omogućeni nadzor bude prilagođen uslugama koje član osoblja treba pružiti i da obuhvati zahtjeve ovih smjernica koji se odnose na te usluge;
- g. osigurati da nadzornik preuzme odgovornost za pružanje relevantnih usluga kada član osoblja pod nadzorom pruža relevantne usluge klijentu, kao da nadzornik pruža relevantne usluge klijentu, uključujući odobravanje izvješća o primjerenosti u slučaju kada se radi o savjetovanju;
- h. osigurati da član osoblja koji nije stekao odgovarajuće znanje ili stručnost u pružanju relevantnih usluga ne može pružati te relevantne usluge pod nadzorom tijekom razdoblja duljeg od 4 godine (ili kraće u skladu sa zahtjevima nadležnog tijela).

V.V Objava informacija nadležnih tijela

- 21. U slučaju kada nadležno tijelo ili druga nacionalna tijela određena u državama članicama ne objave popis primjerenih kvalifikacija koje ispunjavaju kriterije iz smjernica, nadležno tijelo mora objaviti kriterije iz ovih smjernica, kao i karakteristike koje odgovarajuće osposobljavanje treba imati kako bi se uskladilo s tim kriterijima.
- 22. Nadležna tijela također objavljuju: (i) informacije o vremenskom razdoblju koje je potrebno za stjecanje odgovarajućeg iskustva; (ii) maksimalno vremensko razdoblje tijekom kojeg osoblje koje nema odgovarajuće kvalifikacije ili odgovarajuće iskustvo smije raditi pod nadzorom; (iii) treba li društvo ili vanjsko tijelo provesti reviziju odgovarajućih kvalifikacija člana osoblja.
- 23. Informacije iz stavka 21. i 22. objavljuju se na internetskoj stranici nadležnog tijela.

VI. Prilog I.

Ogledni primjeri primjene određenih aspekata smjernica

Primjeri povezani s područjem primjene smjernica

U sljedećim se primjerima navode slučajevi kada član osoblja nije obuhvaćen smjernicama:

- zaposlenici koji tek upućuju klijente gdje mogu pronaći informacije;
- zaposlenici koji dijele brošure i letke klijentima bez pružanja dodatnih informacija u pogledu njihovog sadržaja ili pružanja naknadnih investicijskih usluga tim klijentima;
- zaposlenici koji jedino pružaju informacije u smislu ključnih informacija za ulagače (*Key Investor Information Documents*) na zahtjev klijenta, bez pružanja dodatnih informacija u pogledu njihovog sadržaja ili pružanja naknadnih investicijskih usluga tim klijentima;
- zaposlenici koji obavljaju pozadinske funkcije i nemaju izravan kontakt s klijentima.

Primjeri povezani s područjem primjene smjernica

Društvo bi trebalo razmotriti da se, u vezi s razlikovanjem osoblja koje pruža informacije i osoblja koje daje investicijske savjete, u obzir uzmu pitanja i odgovori koje je objavio CESR (Odbor europskih regulatora za vrijednosne papire)².

Opći primjer povezan s dijelom V.I.:

Društvo omogućuje redovnu obveznu obuku osoblja u području poslovanja i organizacijskih zahtjeva u skladu s Direktivom MiFID.

Opći primjer povezan s dijelom V.I.:

Društvo usvaja etički kodeks kako bi propisalo norme poslovanja i ponašanja potrebnih za primjereno pružanje relevantnih usluga i od svojih zaposlenika dobiva pisane potvrde da su pročitali, razumjeli i uskladili se s tim normama.

Primjeri povezani s dijelom V.I., V.II. i V.III.:

Društvo omogućuje redovnu obveznu obuku osoblja u pogledu značajki i karakteristika, uključujući potencijalne rizike, proizvoda koje društvo nudi. Navedeno uključuje i obuku o tek uvedenim proizvodima.

Društvo osigurava upoznavanje osoblja s okolnostima u kojima dolazi do sukoba interesa te s načinom primjene pravila o upravljanju sukobom interesa.

² http://www.esma.europa.eu/system/files/10_293.pdf

Društvo osigurava upoznavanje osoblja s okolnostima u kojima društvo može isplatiti ili primiti poticaj te s relevantnim zakonskim zahtjevima kojima se uređuje isplatu poticaja.

Primjeri povezani s dijelom V.III. i V.IV.

Društvo redovito prati procjene primjerenosti od strane osoblja kako bi procijenilo jesu li članovi osoblja razmotrili sve aspekte zahtjeva primjerenosti naspram posebnih značajki investicijskog proizvoda.

Društvo redovito prati da relevantno osoblje koje daje savjete pokazuje:

- sposobnost postavljanja primjerenih pitanja klijentu kako bi shvatio/la svoje investicijske ciljeve, financijski položaj te znanje i iskustvo;
- sposobnost objašnjavanja klijentu rizika i prednosti koje nosi određeni proizvod ili strategija;
- sposobnost usporedbe odabranih proizvoda u pogledu uvjeta i rizika, s ciljem odabira proizvoda koji je najprikladniji profilu klijenta.

Primjeri povezani s dijelom V.IV

Društvo vodi evidencije s opisima uloga i odgovornosti osoblja te procjenjuje njihov učinak u odnosu na utvrđene kriterije koji se nalaze u opisu odgovornosti.

Društva javno iskazuju, na dosljedan i suvisao način za klijente, svoje kriterije za pokazivanje usklađenosti osoblja s ovim smjernicama.

Kako bi osoblje zadržalo „odgovarajuće kvalifikacije”, potreban je kontinuirani ili trajni profesionalni razvoj. Ova trajna procjena sadržavat će ažurirani materijal i ispitivat će se znanje osoblja o, primjerice, regulatornim izmjenama i novim proizvodima i uslugama koje su dostupne na tržištu. Ova trajna procjena:

- može uključivati obuku u obliku tečaja, seminara, samostalnih istraživanja ili učenja;
- uključuje pitanja provjere kojima se dokazuje da osoblje posjeduje potrebno znanje i stručnost.

Društva provjeravaju relevantnost trajnog razvoja koji se omogućuje osoblju koje pruža relevantne usluge.